

ligoniukasa.lrv.lt

ŠIAULIŲ TERITORINĖ
LIGONIŲ KASA

Racionalaus vaistų vartojimo komiteto pristatymas

Dr. Dalia Miniauskienė
Šiaulių TLK direktoriaus pavaduotoja,
laikinais vykdanti direktoriaus funkcijas

2024-12-18, Šiauliai

Pasaulio sveikatos organizacija konstatuoja:

Daugiau nei pusė visų vaistų yra skiriami ar išduodami netinkamai

Beveik pusė pacientų vaistus vartoja netinkamai

Netinkamas vaistų vartojimas kenkia pacientams ir yra švaistomos lėšos

Daugelyje šalių nėra įdiegta racionalaus vaistų vartojimo politika

Racionalaus vaistų vartojimo sąvoka

Paminėta 1985 metais PSO
organizuotoje tarptautinėje
konferencijoje Kenijoje
(Nairobije)

Racionalus vaistų vartojimas – kai
pacientui vaistai skiriami:

atsižvelgiant į jo klinikinę būklę;

parenkant jam tinkamiausią dozę
bei gydymo trukmę už mažiausius
kaštus pacientui ir visuomenei.

PSO rekomenduoja 11
priemonių
racionaliam vaistų
vartojimui skatinti:

Įsteigti už racionalų
vaistų vartojimą
atsakingą instituciją;

Diegti ligų gydymo
metodikas;

Sudaryti būtinųjų vaistų
sąrašus;

Regionuose ir ligoninėse
įdiegti „Vaistų
komitetus“;

Klinikinės farmakologijos
disciplina pagrindinėse
studijose ir podiplominių
mokymų metu;

Monitoringas, auditai ir
grįžtamasis ryšys;

Nepriklausoma
informacija apie vaistus;

Pacientų mokymas apie
vaistus;

Finansinio
suireresuotumo
vengimas;

Tinkama vaistų politika;

Efektyvus vaistų
kompensavimas.

ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ TEIKIMO IR APMOKĖJIMO PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO FONDO BEI VALSTYBĖS BIUDŽETO LĖŠOMIS TIPINĖ SUTARTIS (VLK 2024 m. sausio 3 d. įsakymas Nr. 1K-1)

❖ 8.24. skiriant ir išrašant kompensuojamuosius vaistus vadovautis Pasaulinės sveikatos organizacijos patvirtintais racionalaus vaistų vartojimo principais:

- 8.24.1. **tinkama indikacija** – sprendimas išrašyti vaistą turi būti pagrįstas ir medicinos požiūriu racionalus, gydymas vaistais turi būti efektyvus ir saugus (vaistai skiriami pagal registruotas terapines indikacijas);
- 8.24.2. **tinkamas vaistas** – vaistas pacientui gydyti pasirenkamas pagal jo efektyvumą, saugumą, tinkamumą ir prieinamumą;
- 8.24.3. **tinkamas pacientas** – vaistas yra priimtinas pacientui, nėra jo skyrimo kontraindikacijų ir nepageidaujamų reiškinių tikimybė yra minimali;
- 8.24.4. **tinkama informacija** – pacientui suteikiama aktuali, tiksli ir aiški informacija apie jo būklę ir paskirtą vaistą;
- 8.24.5. **tinkama stebėseną** – tikėtino ir netikėto vaistų, kuriais gydomas pacientas, poveikio (efekto) stebėseną, vertinant, ar šie vaistai yra tinkami, efektyvūs ir saugūs, ar pasirinkta reikiama gydymo trukmė, ar skiriamos vaistų dozės yra veiksmingos, ar pasirinkta mažiausia galima gydymo kaina;
- 8.24.6. parenkama pacientui tinkamiausia kompensuojamojo vaisto dozė ir gydymo trukmė, kartu siekiant **užtikrinti, kad išlaidos šiems vaistams įsigyti būtų mažiausios;**

Vaistų komiteto veiklos pradžia: 2017 m.

Sudarytas 2017 m. gruodžio 29 d. Šiaulių TLK direktoriaus įsakymu Nr. VE-369 „Dėl vaistų komiteto sudarymo“.

- **Komiteto nariai**

- Vaistų komiteto pirmininkas – Lietuvos sveikatos mokslų universiteto profesorius, Lietuvos klinikinės farmakologijos draugijos pirmininkas Romaldas Mačiulaitis, pavaduotojas Remigijus Mažeika.
- Nariai nuo 2022 m.: I. Medžiaušaitė (VLK), dr. D. Miniauskienė, D. Ozolienė, L. Juškaitė, A. Damkienė (Šiaulių TLK), V. Krasauskaitė (VŠĮ Kelmės raj. PSPC), A. Girdenienė (UAB Valerijono vaistinė), Č. Špūrienė, G. Acutė, G. Makštutis, A. Macijauskienė (VŠĮ Respublikinė Šiaulių ligoninė).

- **Komiteto tikslai**

- Racionalus kompensuojamųjų vaistų skyrimas;
- Vykdyti kompensuojamųjų vaistų stebėseną;
- Teikti rekomendacijas apie racionalų kompensuojamųjų vaistų vartojimą asmens sveikatos priežiūros įstaigoms ir vaistinėms;

- **Vaistų komitetas, identifikavęs problemas:**

- spęs apie intervencijų taikymą - pranešimai specialistams ir, jei būtina, visuomenei;
- organizuos konferencijas ir mokymus gydytojams, vaistininkams.
- esant reikalui, teiks siūlymus teisinio reglamentavimo tobulinimui Sveikatos apsaugos ministerijai, Valstybinei ligonių kasai ir t.t.

RVV reglamentavimas

Šiaulių Vaistų komiteto ambicijos

VEIKLĄ PRADĖJĘS VAISTŲ KOMITETAS PRIORITETĄ TEIKIA SAUGIAM IR EFEKTYVIAM PACIENTŲ GYDYMU

Šiaulių teritorinės ligonių kasos veiklos zonoje sudarytas bandomasis vaistų komitetas, kurio pirmininku išrinktas Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) profesorius, gydytojas nefrologas, farmacininkas Romaldas Mačiulaitis, pavaduotoju – Šiaulių teritorinės ligonių kasos direktorius Remigijus Mažeika. Dvejus metus veiksiantis komitetas analizuos kompensuojamųjų vaistų naudojimą ir teiks rekomendacijas asmens sveikatos priežiūros įstaigoms (ASPI), kaip užtikrinti kuo racialesnį kompensuojamųjų vaistų vartojimą.

Pirmajame vaistų komiteto posėdyje pirmininku išrinktas Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) profesorius, gydytojas nefrologas, farmacininkas Romaldas Mačiulaitis, pavaduotoju – Šiaulių teritorinės ligonių kasos direktorius Remigijus Mažeika. Šiaulių TLK nuotrauka.

+

•

○

Veiklos kryptys 2018 - 2020 m.

2018-2019 m. 4 veiklos kryptys:

- Kompensuojamieji antibiotikai;
- Benzodiazepinai;
- Arterinė hipertenzija;
- Antitromboziniai vaistai.

2020 m. 3 veiklos kryptys:

- Kompensuojamieji antibiotikai;
- Arterinė hipertenzija;
- Antitromboziniai vaistai.
-

Vaistų komiteto veiklos rezultatų 2018-2021 m. apibendrinimas

Kompensuojamieji antibiotikai:

- ❖ Vykdoma racionalios antibiotikoterapijos sklaida, įtraukiant partnerius, o ne kontrolės procedūrų vykdymas;
- ❖ 2018-2021 m. laikotarpiu Šiaulių TLK veiklos zonoje kompensuojamųjų antibiotikų receptų vaikams skaičius sumažėjo **2-3 kartus**;
- ❖ Mažėja makrolidų vartojimas nuo **34,3 proc.**, iki **22,8 proc.**;
- ❖ Cefalosporinų vartojimo proc. mažėjo **3,58 karto (nuo 17,9 iki 5 proc)**;
- ❖ Pagerėjo antibiotikų skyrimo struktūra – daugiau skiriama siauro spektro fenoksimetilpenicilino **ir mažiau penicilinų darinių (įskaitant bet-laktamazės inhib.)**;
- ❖ Realizuotas pasiūlymas SAM dėl racionalaus antimikrobinių vaistų skyrimo skatinimo per gerus šeimos gydytojo komandos darbo rezultatus.

Benzodiazepinai:

- ❖ TLK veiklos zonoje benzodiazepinų vartojimas sumažėjo **daugiau kaip 3 kartus**.

Arterinė hipertenzija:

- ❖ SAM pateikti pasiūlymai realizuoti.

Antitromboziniai vaistai:

- ❖ Varfariną vartojantiems asmenims neatliekami tinkamos apimties INR tyrimai – 2021 m. 10-12 INR atlikta tik 14 proc., visiems kitiems neatlikta arba atlikta 9 ir mažiau INR tyrimų.
- ❖ 2021 m. naujų antitrombozinių vaistų vartojimas padidėjo 57 proc.

Vaistų komiteto veiklos 2018-2023 m. apibendrinimas

Tyrimai, analizės, informacijos plėtra

Retrospektyviniai tyrimai - „Neracionalaus antibiotikų vartojimo paplitimas vaikų amžiuje ir sukiamos pasekmės“, „Racionalaus antikoagulantų vartojimo bei ekonomiškumo vertinimas pirminėje sveikatos priežiūros grandyje“.

Retrospektyvinis antitrombozinių vaistų skyrimo, vartojimo ir gydymo stebėsenos vertinimas bei komplikacijų gydymo dėl šių preparatų neracionalaus skyrimo/netinkamos gydymo režimo priežiūros (stebėsenos) išlaidų vertinimas.

Retrospektyvinis vaistų arterinei hipertenzijai gydyti vertinimas taikant Defined Daily Dose (DDD) metodiką.

Psichikos sveikatos gydymo paslaugų rūšių, apmokamų PSDF biudžeto lėšomis, spektro bei išlaidų analizė.

Tyrimų rezultatai pristatyti konferencijose, parengti moksliniai pranešimai:

2018-2023 m. 6 mokslinės-praktinės konferencijos, jose iš viso dalyvavo 744 gydytojai, vaistininkai, VLK ir TLK atstovai.

2020 – 2023 m. įvairiuose renginiuose pristatyti pranešimai racionalaus vaistų vartojimo tematika.

Metodiniai – informaciniai pranešimai, metodinės konsultacijos teiktos ASPJ.

Dalyvauta sutikimuose, konferencijose su pacientų ir nevyriausybinėmis organizacijomis, pristatyti pranešimai bei Šiaulių TLK parengta informacinė medžiaga.

Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo veiklos tikslas:

užtikrinti, kad Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos (toliau – LNSS) vykdomieji subjektai, asmens sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistai būtų tinkamai informuoti apie vaistų skyrimą pacientams;

skatinti racionalų vaistų skyrimą ir vartojimą;

sistemiškai analizuoti vaistų vartojimą ir teikti racionalaus vaistų vartojimo rekomendacijas;

didinti asmens sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų profesinę kompetenciją;

šviesti visuomenę apie tinkamą vaistų vartojimą.

Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komiteto funkcijos

analizuoja vaistų vartojimą bei pacientų gydymo racionalumą;

teikia rekomendacijas dėl racionalaus vaistų vartojimo LNSS vykdomiesiems subjektams, asmens sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistams;

teikia siūlymus VLK ir SAM dėl racionalaus kompensuojamųjų vaistų vartojimo ir planavimo reglamentavimo;

skelbia pranešimus sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistams apie racionalų kompensuojamųjų vaistų skyrimą ir vartojimą;

organizuoja seminarus ir konferencijas racionalaus vaistų vartojimo temomis;

viešai skelbia VLK interneto svetainėje apibendrintą ir susistemintą mokslinio ir informacinio pobūdžio informaciją apie racionalų vaistų vartojimą.

2024 m. Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komiteto sudėtis

Prof. Romaldas
Mačiulaitis
(Pirmininkas)
VšĮ LSMU

Dalia Ozolienė
(Pirmininko
pavaduotoja) Šiaulių
teritorinė ligonių
kasa

Dr. Dalia
Miniauskienė (Narė)
Šiaulių teritorinė
ligonių kasa

Laima Juškaitė
(Narė) Šiaulių
teritorinė ligonių
kasa

Arūnas Jablonskis
(Narys) Sveikatos
apsaugos ministerija

Irma Medžiaušaitė
(Narė) Valstybinė
ligonių kasa prie
Sveikatos apsaugos
ministerijos

Kristijonas Burda
(Narys) Valstybinė
ligonių kasa prie
Sveikatos apsaugos
ministerijos

Birutė Varanavičienė
(Narė) VšĮ Lietuvos
sveikatos mokslų
universiteto ligoninės
Kauno klinikų Vaistinė

Vaiva Makštutienė
(Narė) VšĮ
Respublikinė Šiaulių
ligoninė

Gitana Acutė (Narė) VšĮ
Respublikinė Šiaulių
ligoninė

Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komiteto VEIKLŲ KRYPTYS

6 kryptys:

A. Vertikalios

- Antimikrobiniai vaistai (**AMV**):
 - **Ambulatorinių** AMV racionalumo skatinimas
 - **Stacionarinių** AMV racionalumo skatinimas
- **Brangių** kompensuojamų vaistų racionalumo skatinimas
- Antitromboziniai vaistai (ATV)
- Kitos vaistų grupės (benzodiazepinai ir arterinės hipertenzijai skirti vaistai)

B. Horizontalios

- Intensyvesnis **vaistininko, gydytojo** ir **paciento kompetencijų** išnaudojimas
- Gerųjų vaistų vartojimo racionalizavimo skatinimo praktikų (-ų) **sklaida**
- **Organizacinė-administracinė** kryptis

Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komiteto VEIKLŲ PRIORITETAI

Veiklų 6 Kryptys ir prioritetai:

A. Vertikalios

- Antimikrobiniai vaistai (**AMV**):
 - **Ambulatorinių** AMV racionalumo skatinimas (**#1**)
 - **Stacionarinių** AMV racionalumo skatinimas (**#6**)
- **Brangių** kompensuojamų vaistų racionalumo skatinimas (**#2**)
- Antitromboziniai vaistai (ATV) (**#7**)
- Kitos vaistų grupės (benzodiazepinai ir arterinės hipertenzijai skirti vaistai) (**#8**)

B. Horizontalios

- Intensyvesnis **vaistininko, gydytojo** ir **paciento kompetencijų** išnaudojimas (**#3**)
- Gerųjų vaistų vartojimo racionalizavimo skatinimo praktikų (-ų) **sklaida** (**#4**)
- **Organizacinė-administracinė** kryptis (**#5**)

**Racionalaus vaistų
vartojimo skatinimo
komiteto
elektroninis paštas:
siauliu.vk@vlk.lt**

**Interneto svetainė:
[https://ligoniukasa.lrv.lt
/lt/darbo-grupes-ir-
komisijos/racionalaus-
vaistu-vartojimo-
skatinimo-komitetas](https://ligoniukasa.lrv.lt/lt/darbo-grupes-ir-komisijos/racionalaus-vaistu-vartojimo-skatinimo-komitetas)**

